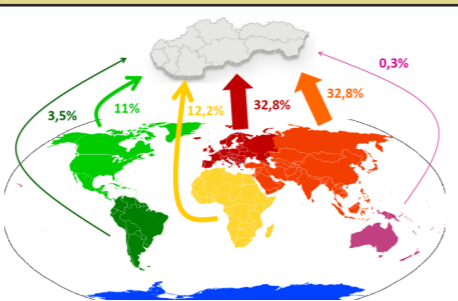

BIOLOGICKÉ INVÁZIE votrelci medzi nami

ČO? invázne organizmy sú na našom území nepôvodné, nekontrolované sa šíria a agresívne vytlačujú naše pôvodné druhy

AKO PRIŠLI? na Slovensko sa dostali vďaka vplyvu človeka, buď vedome (napr. okrasné a úžitkové rastliny, chované živočíchy) alebo nevedome (najmä vďaka doprave a preprave tovaru)

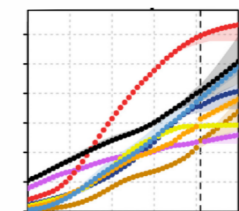
ODKIAĽ? invázne organizmy pochádzajú zo všetkých kútov sveta

AKO SA ŠÍRIA? majú vysokú plodnosť, často sa množia aj nepohlavne, majú účinné mechanizmy aktívneho či pasívneho šírenia (najmä vetrom a vodou) a navyše sú schopné dlho prežívať nepriaznivé obdobia (sucho, záplavy)

PREČO? invázne organizmy sa rýchlo množia, produkujú veľkú biomasu, dobre sa prispôbujú človekom pozmeneným podmienkam, niektoré chemicky ovplyvňujú okolie, navyše u nás nemajú prirodzených nepriateľov (škodcov, predátorov), ktorí by redukovali ich početnosť

PREČO TERAZ VIAC? v súčasnosti podporuje šírenie invázných druhov rozvoj dopravy (veľký presun tovarov a ľudí) a nárast stavebných aktivít (ničenie pôvodných stanovišť, vytváranie nových), ďalším faktorom je zmena klímy: otepľovanie umožňuje presúvanie organizmov z juhu na sever, z nížin do hôr

INTRODUKČIA (zavlečenie)

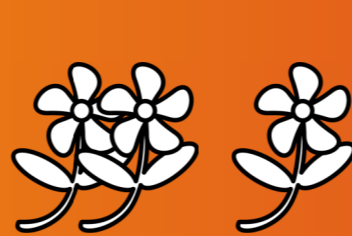
NATURALIZÁCIA (udomácnenie)

ŠÍRENIE

VYTLÁČANIE PÔVODNÝCH DRUHOV

DOMINANCIA (prevládanie)

Environmentálne dôsledky

- ▶ pokles biodiverzity
- ▶ narušovanie rovnováhy ekosystémov
- ▶ zmena vzhľadu krajiny

Zdravotné dôsledky

- ▶ zdroj alergénneho peľu
- ▶ zdroj toxických látok
- ▶ nositelia parazitov a chorôb

Ekonomické dôsledky

- ▶ úhyn chovných zvierat
- ▶ zníženie pestovateľských výnosov
- ▶ náklady na odstraňovanie
- ▶ náklady na liečbu

prevencia: kontrolovať zámerný dovoz invázných alebo potenciálne invázných organizmov, zabrániť nechcenému (nezámernému) dovozu organizmov kontrolou dopravných prostriedkov a tovaru (napr. dreva, vlny, osiva, sadeníc, rybní násad)

prevencia: vyhnúť sa ich pestovaniu a chovu

AKO ZABRÁNIŤ BIOLOGICKÝM INVÁZIÁM?

prevencia: dbať na bezpečnosť pri ich pestovaní a chove, napr. odstraňovať nadzemné časti pred vytvorením semien (kosením, strihaním), nevyhadzovať rastlinný odpad do voľnej prírody, zabrániť uniku zvierat, nevypúšťať chované zvieratá do prírody

kontrola: mapovanie výskytu vo voľnej prírode, zabránenie šíreniu bezprostredným odstraňovaním (mechanicky, chemicky, biologicky)

kontrola: monitoring, odstraňovanie z voľnej prírody za účelom udržania stavu

votrelci v našej prírode

Chotín: okraje poľí zarastajúce **astrou kopijovolistou** (*Symphotrichum lanceolatum*)

Teplička nad Váhom: na opustených poliach v okolí automobilky v krátkom čase prevládla **zlatobyľ kanadská** (*Solidago canadensis*)

Svätý Peter: popínavé stonky **ježatca laločnatého** (*Echinocystis lobata*) dokážu úplne pokryť pôvodnú vegetáciu

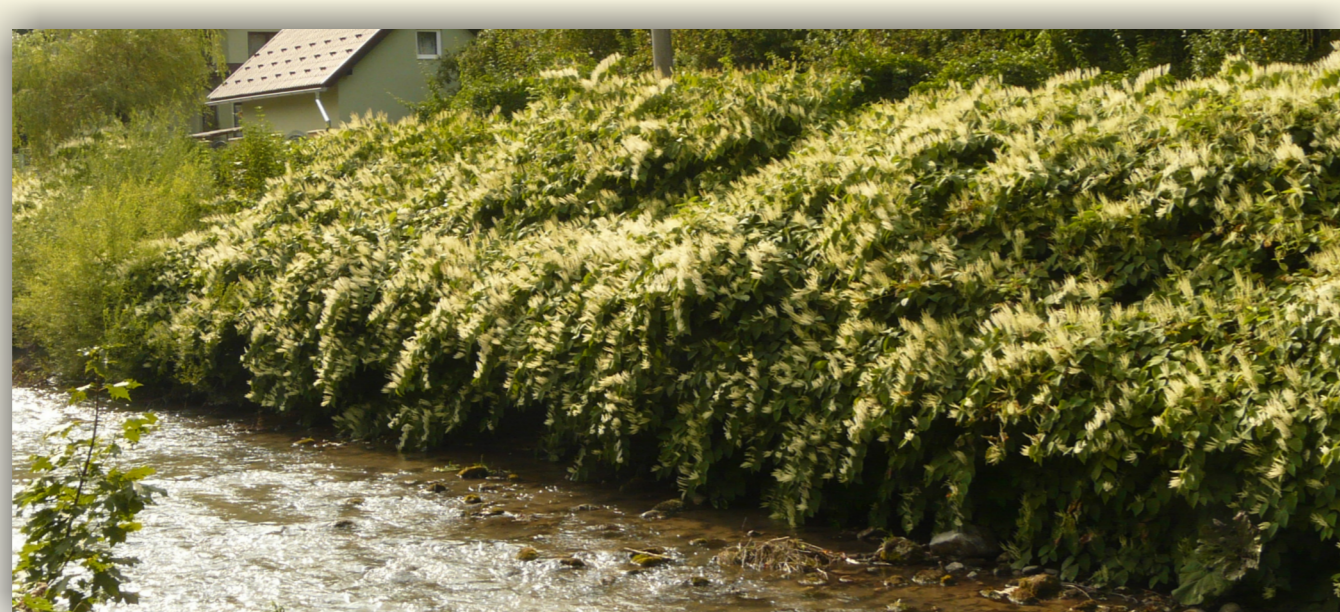
Záhorie: teplomilná **glejovka americká** (*Asclepias syriaca*) preniká do vzácnej pieskovej vegetácie

Bratislava, Lamač: **sľečnica hľuznatá** (*Helianthus tuberosus*) zarastá neudržiavané plochy na okraji sídliska

Svätaša (východné Slovensko): poľa zarastené **ambroziou palinolistou** (*Ambrosia artemisiifolia*)

Lubochnianska dolina: pôvodnú pobrežnú vegetáciu postupne nahrádza **pohánkovec český** (*Fallopia x bohémica*)

Trenčín: na železničných staniciach sa v posledných desaťročiach masívne rozšíril **starček jarný** (*Senecio vernalis*)

Nesvady: **pajaseň žliazkatá** (*Ailanthus altissima*) zmladzujúci na okraji prírodnej rezervácie

Bratislavský lesopark: **netýkavka žliazkatá** (*Impatiens glandulifera*) sa už aj tu stala (neželanou) súčasťou pobrežnej vegetácie